

A SZENTFÖLD VARÁZSA

ÍRTA:

GRÓF ZICHY GYULA

KALOCSAIÉRSEK

Több mint harminc évig vágyakoztam ama tájak után, melyeket egy gyűjtőnévvel Szentföldnek nevezünk. Édesanyám legelső szavai és a kis biblia írásai után tüzes élénkséggel éltek bennem Betlehem környéke, Názáret vidéke, Genezáret tava és az a szent város, melyhez az Úr Jézus legtöbb tanítása, életének legfontosabb része és kereszthalála fűződik örökre.

Valahány szent estén kigyulladt körünkben a gyermekszív legedesebb álma, az otthoni kedves karácsonyfa sok csillogó lángja, szemeim a gyertyák fényén és az ajándékok minden szépségén túl Betlehemet, a szegény barlangot, az egyszerű pásztorokat és az ott született kised Megváltót is fürkészsze keresték. Majd meg róla, a gyermek Jézusról, a szent család názáreti csendes lakhelyéről és a velük kapcsolatos élményekről hallva, a képzelet legszebb színeiben rajzolódtak elém azok a vidékek, melyek őket látták. Mikor pedig nagypéntek délután a függönytől homályos templomban a jó szülők vezetése mellett a Szentsírhoz mentünk, szóval ki sem fejezhető érzések szárnyain keletre repültünk, ahol a Megváltó csodás szeretetből önönmagát áldozta fel — vérét ontva értünk.

És ezek a gondolatok és ezek a mélységes érzések akkor sem múltak el, mikor a gyermekkor búbajos légköre lassanként szétfoszlott és a színes képzelődés helyét a komoly tanulás és az élet való meglátása váltották fel bennem. Nemesak nem múltak el, hanem erősödtek. Mert bár a kor, a külső hatások, az egész felfogás át is alakultak, az igazság meggyőző ereje velük fokozódott. Színek helyett gerinces dolgokat, képzelődés helyett való történetet, szívhez szóló kedvességek helyett értelmet meggyőző észkokokat kerestem és találtam.

Nem csoda hát, hogy a vágyakozás, mely a gyermeklélek kedves világában öntudatlan hatás alatt támadt, az ifjúkor lelkes éveiben s az élet derekán még nagyobb erővel lángolt fel lelkemben.

Látni a helyeket, ahol az Úr Jézus a Teremtő csodás ígérését, hogy a bűnbeesett és miatta nyomorban vergődő emberi terem-

ményt ismét saját irgalmából felemeli, — valóra váltotta. Jární a nyomokon, melyeken az isteni Megváltó annyi szent tanítás, türelem, áldozat és vérontás árán művét befejezte. Megtalálni azt a földi utat, melyen az Úr engem is keresett, magához szólított, szívéhez szorított és irányt mutatott a boldogság felé.

A tovatűnt béke éveiben vágyam nem teljesült. Az élet gondjai és a lekötöttség nem adtak rá módot. Amikor azonban a vesztett háború és a nemzetünket porba sújtó összeomlás után az Olajfák-hegyén egy új és hatalmas bazilika épült és a szentély nagy mozaik-képét, mely az értünk vért izzadó isteni Megváltót van hivatva megörökíteni, a Golgotát járó magyar nép vállalta, felkérésre nagy örömmel álltam ama kisebb nemzeti zarándokcsapat élére, mely 1929 szeptember havában eme nagy kép felajánlásáért indult a Szentföldre. S midőn alig két évvel ezután, a folyó év tavaszának legszebb napjaiban elkészült a magyar kápolna is, melyet első zarándokútunkon a Szűz Anya elszenderülésének helyén, a sionhegyi bazilika alsó templomában ígértünk emelni, hasonló örömmel vettem kézbe újból azt a kedves Szűz Máriás zászlót, melynek árnyékában egyszor már bejártuk a biblia legszentebb helyeit.

Mindkét alkalommal az Úr áldó keze vezetett bennünket. És bár az út hosszú és nehéz volt, s első alkalommal a nyári forróság, másodízben pedig a tavaszi idő változékonysága erős próbára tett minden zarándokot, annyi öröm és tiszta boldogság áradt el lelkünkön, amennyiről máshol fogalmunk se lehet. Ama perctől kezdve, hogy beléptünk a Szentföld kapuján — először a napsugaras Karmel-hegy tövében, a modern Haifa kikötője mellett, másodszor meg Fülöp Cezarea ködbenűszó, hegyvölgyes vidékén — szemeinkben számtalanszor örömkönnyek úsztak.

És ha azt kérdezem, mi okozta azt a sokszor csodálatos hatást, mely az ember lelkét ott a szent helyeken oly sűrűn átjárta, s papot és világít, gazdagot és szegényt, tudóst és tudatlant teljesen egyformán magával ragadott, azt kell válaszolnom, hogy e ritka, különleges hatást az alábbi okok idézhették elő: *a helyszín tudata, az igazi történelmi érzés és az a kegyelem, mely ott minden fogékony lélekre gazdagabban árad.*

Szigetvár falánál, Segesvár mezején, a Kárpátok alján s a görzi fensíkon mélyen meghatódik a hazafi lelke, mert tudja és érzi, hogy a nemzet lánglelkű fiai itt áldoztak mindent a magyar hazáért. És ha nem is jelzi semmiféle oszlop, emlékkő vagy sírdomb áldozatuk nyomát, a helyszín tudata a lélekbe markol, s felidézi bennünk az orom, a bánat, a nemes büszkeség és az örök hála lángoló érzését. Es ez természetes! A földi hazának ez a kapcsolata a földi emberhez

és a kölcsönhatás, mely belőle fakad, gyönyörű virága annak a szent magnak, melyet a Teremtő vetett az emberbe, midőn úgy alkotta, hogy azt a kis földet, melyet vére s verítéke öntözött és öntöz, hazájaként szeresse s becsülje, de szeresse azokat is, akik ugyanazért izzadtak s véreztek. Ám hogyha ez természetes, mennyivel érthetőbb, hogy ott, ahol maga a Megváltó járt, tanított, szenvedett és meghalt, hogy nekünk e röpke élet után örök hazát, örök boldogságot szerezzen és biztosítson a saját vérével, — mennyivel érthetőbb, hogy ott ez a tudat, a helyszín tudata még sokkal mélyebben megkapja az embert. Nemcsak Betlehemben, a szűkös barlangban, nemcsak Názáretben, a szent család szerény lakóhelyén, nemcsak a Táborhegy legmagasabb pontján, ahol az Úr színéváltozása ment végbe a választottak előtt és nemcsak a Kálvária véres magaslatán, ahol az Úr szent keresztje állott, hanem mindenfelé, az egész Szentföldön ugyanez a tudat tölti el az embert. Itt járt az Úr. Itt élt és tanított, szenvedett és vérezett — értem, érted és minden emberért, külön-külön és összesen mindnyájunk lelkéért.

A helyszín tudata s ennek benső megsejtése kíséri az embert az egész Szentföldön és vált ki belőle máshol nem tapasztalt, csodás hatásokat.

A helyszín tudatát és ennek hatását fokozza azonban az a még fontosabb történeti érzés, hogy itt tulajdonképpen magával Istennel állunk szemtől-szembe.

Másutt is megjelent az Úr az embernek. Sokfélekép szólt már szolgálóihoz. Mózesnek az égő csipkebokor misztikus lángjából, Illésnek, Dávidnak és a prófétáknak sűrű felhők mögül, az ó- és újkorban különféle jelenések közben. Itt azonban, Palesztina földjén beleállt a véges történetbe és mint Istenember harminchárom évig alanya lett annak. Ő, ki eddig a messze távolból és az örök élet végtelenségéből csak itt-ott lépett ki s ekkor sem vegyült el az emberek közé, ezen a vidéken — istenségét mintegy háttérbe szorítva — szolgálóinak elmúló alakját öltötte magára. Élettörténetét a Szentírás foglalja magában és ez a történet — a legnagyobb és legmeggrázóbb mindenféle történetek között — itt mintegy elénk lép és újra leperreg szemünk-szívünk előtt. A Szentföld hegyei, Genzáret tava, a Holttenger kietlen vidéke, Betlehem, Názáret és a gyilkos város mind Róla beszélnek és mint színes képek a legszebb munkában úgy hirdetik s illusztrálják a Megváltó földi életének minden mozzanatát.

Majdnem kétezer év röppent el azóta, hogy az Istenember — külsőleg szegényen és aránylag rövid élet alatt — átment e vidéken. Utána a századok folyamán rettentő viharok, történelmi

változások, földrengető átalakulások történtek ugyanott. Az újabb korszakok gyakran eltemették az elődök minden alkotását. A régi nyomokat romok, törmelékek és vandál pusztítás több méteres rétegei fedték. Az egymást követő korok emlékei a földben pihentek és még történetük foszlánya felett is az enyészet játszott.

Csak egy történetet nem tudott letörni semmiféle vihar, semmi-féle újkor: Krisztus történetét, a megváltás művét. Mint a harmatos fii a tél jege után tavaszról-tavasza, úgy virágzott elő Krisztus története minden vihar és pusztítás után és így él és így virágzik ma is.

Ezt érzi a hívő lélek ott lenn s ez a benső, történeti érzés magával ragadja.

A Szentföldön jelentkező mélyebb meghatottság legfőbb oka mégis — az Isten kegyelme.

Ugyanazt a lelket átformáló isteni kegyelmet, mely másutt is kopogtat szívünkön, mely Lourdesban és Lisieuxban, Lorettóban avagy Páduában és annyi szent helyen az Isten anyjának avagy az Úr kiváltságos szolgáinak közbenjárására időről-időre fizikai és erkölcsi csodákban nyilvánul, ott lenn a Szentföldön Isten önmagáért és egyszülött szent Fia kedvéért bővebben árasztja mindazok lelkére, akik hittel közelednek Hozzá. A források vize annál üdébb és annál gazdagabb, minél jobban megközelíthetjük azok eredetét. Az Isten szent Fia a kegyelmek elzárt forrásait saját vére árán a Golgota ormán nyitotta meg újból. Természetes tehát, hogy azok ott s annak közelében patakzanak legbővebben reánk, ahol az Úr Jézus azokat feltárta.

Betlehem, Názáret és a Kálvária forró könnyet csálnak a hívő szemébe, ha nemes lélekkel pusztán rájuk gondol. Ha azonban magán a helyszínén kézzel érintheti a barlang köveit, melyek között Megváltónk született, azt a helyet, ahol a Szűz Anya csodálkozva állott, mikor az Úr napfényes angyala a világmegváltás örömhírét hozta és azt a kőlapot, melyen Üdvözítőnk — a keresztről levétetvén — három napig pihent: akkor a kegyelem olyan áramai járnak át az embert, melyek szóba, könyvbe, emberi színekbe nem is foglalhatók. A lelki vigaszok, erők és kegyelmek soha ki nem fogyó rádiumforrása Krisztus szülőföldje, mely annál gazdagabb, fenköltebb és üdítőbb hatású, minél nagyobb maga a Teremtő minden, kezéből jött és teremtett lényénél.

Manap tehát, mikor a világban ismét szörnyű bajok, öldöklő bánatok, fojtó nyomorúság és lelki szétesés dúlnak mindenfelé, mikor a csapások gyilkos záporában milliók törnek le s egész népek sodródnak örvénybe, ma az erő és a vigasztalás eme forrására ép olyan szükség van, mint a megváltáskor.

Mivel tehát ez az erőforrás mérhetetlen gazdag, a példátlan nagy szükségét pedig kisírt szemek, megtört keblek és csüggedő szívek számlálatlan milliói hirdetik naponta: Krisztus szülőföldjét, a drága Szentföldet szeretettel, vágyódással, hittel, bizalommal indokolt bejárni. Indokolt bejárni, mert ez a föld Isten irgalmából a Megváltót adta, kinek tekintete jóságot, irgalmat, erőt, vigasztalást hozott a világba s ígér és ad ma is. ígér és ad mindazoknak, akik őt keresik; ígér és ad annál biztosabban, minél közelebből tekintünk szemébe, lépünk nyomdokába és követjük isteni példáját, melyet egykor éppen a Szentföldön tárt fel mindnyájunknak soha el nem múló, örökszép fenségben.

Hogyha pedig személyesen nem juthatunk oda, abba az országba, melyet Krisztus szülőföldje címén mi is mindig hazánknak vallhatunk, szeressük azt így a távolból is, tartsuk számon annak szent helyeit és dogozzunk értük tehetségünk szerint, mert arról a földről, melyen Krisztus született, élt és meghalt érettünk, ma is és mindenkor erő, üdv és vigasztalás áramlanak felénk.

